

прав споживачів, охорони довкілля та технічні стандарти, інші товари за своєю природою менш підпадають під регулювання законодавчими та нормативними актами.

Тенденцію активного застосування НТЗ також відображає динаміка поданих нотифікацій (повідомлень) про інформування країн-членів СОТ щодо застосування засобів нетарифного захисту. Аналіз нотифікацій, отриманих протягом 2013 р., вказує, що їх прийнято з метою: захисту здоров'я й безпеки людини (51%), захисту від недобросовісної практики (16%), охорони навколишнього середовища (12%), забезпечення якості товарів (10%), надання інформації для споживачів та маркування товарів (7%), зниження або усунення торговельних бар'єрів (3%), спрощення процедур торгівлі (1%) [3, с. 10].

На сьогодні країнами світу, не зважаючи на обмеження, встановлені СОТ, все ще досить активно використовуються антидемпінгові, антисубсидійні та спеціальні заходи нетарифного регулювання зовнішньої торгівлі. Згідно «Global Trade Protection Report» [4] протягом 1995-2014 рр. динаміка кількості ініційованих антидемпінгових розслідувань не мала стійкої тенденції. У 1995-2001 рр. спостерігалось зростання зазначеного показника із 157 до 371 од. (за виключенням 2000 року, в якому кількість антидемпінгових розслідувань склала 295 од.). Впродовж 2001-2007 рр. відбувався стійкий спад обсягів ініційованих антидемпінгових розслідувань (у 2007 року показник повернувся до рівня 1995 року).

Здійснений вище аналіз свідчить, що здебільшого вплив нетарифних заходів митного регулювання на торгівлю та інші сфери виявити досить складно. Також виникають труднощі при визначенні істинних причин застосування цих заходів – чи насправді вони зумовлені намірами зниження ризику для здоров'я, забезпечення відповідності стандартам, чи виступають прихованим інструментом протекціонізму, що спрямований на захист внутрішнього ринку від іноземних конкурентів. Або ж у окремих випадках слугують інструментом торговельної війни між країнами.

Література:

1. Мельник Т.М. Нетарифний протекціонізм у країнах ЄС та Україні / Т.М. Мельник, К.С. Пугачевська // БізнесІнформ. – 2014. – № 1. – С. 20-27.
2. Key statistics and trends in trade policy 2014 / United Nations Conference on Trade and Development [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/ditctab20132_en.pdf
3. Осипчук М.Д. Тенденції та особливості нетарифного регулювання міжнародної торгівлі в сучасних умовах / М.Д. Осипчук // Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова. – 2013. – Т. 18. – Вип. 3/3. – С. 8-11.
4. Global Trade Protection Report 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.antidumpingpublishing.com/statistics/>

Сергій Скібіцький

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: к.е.н., доц. Дем'янюк О.Б.

ПРОБЛЕМАТИКА ВІДШКОДУВАННЯ ПДВ ПРИ ПЕРЕМІЩЕННІ ТОВАРІВ У МИТНОМУ РЕЖИМІ РЕЕКСПОРТУ

На сучасному етапі розвитку економічних зв'язків та торгівлі, практично неможливо здійснювати ефективну підприємницьку та господарську діяльність без залучення іноземного капіталу та стійких зв'язків з зарубіжними контрагентами. Вітчизняні підприємства постійно нарощували зовнішньоекономічні зв'язки, що зумовлено вступом України до СОТ і тим самим появи нових ринків збуту та підвищення ефективності їх діяльності. Підписання асоціації з ЄС а саме її економічної частини – 27 червня 2014 року надалі сприятиме розвитку торгівлі суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД).

Рис.1. Зовнішня торгівля України товарами з країнами ЄС за 2011-2015 роки. млн. дол. [1]

Зовнішньоекономічні зв'язки вітчизняних підприємств з кожним роком зростали протягом 2011-2013 рр., що свідчать дані рис. 1, однак з 2014 р. в умовах спаду вітчизняної економіки та різкої девальвації національної валюти, що стає головною причиною невиконання підприємствами зобов'язань перед нерезидентами, особливо актуальними є питання повернень товарів у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Крім повернень товарів внаслідок фінансових труднощів, що призводять до неможливості проведення розрахунків з іноземним контрагентом, або труднощів із подальшою реалізацією придбаних у нерезидента товарів. Зокрема, при поверненні товарів нерезиденту, резидент зобов'язаний виконати всі вимоги митних органів щодо митного оформлення вивезення товарів та сплатити відповідні митні платежі. Усі ці аспекти зумовлюють актуальність дослідження обраної проблематики.

Враховуючи сучасні тенденції, які склались в процесі здійснення ЗЕД варто зауважити, що подальшого дослідження вимагає низка питань, пов'язаних з мінімізацією витрат, пов'язаних з поверненням товарів нерезиденту, а також вирішення наявних проблемних питань в оподаткуванні таких операцій.

Згідно з чинним на сьогодні MKY № 4495 від 13.03.2012, реекспорт – це митний режим, відповідно до якого товари, що були раніше ввезені на митну територію України або на територію вільної митної зони, вивозяться за межі митної території України без сплати вивізного мита та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності [2, 85].

Операції з повернення чи вивезення товарів як у митному режимі експорту, так і в митному режимі реекспорту обкладається ПДВ за ставкою 0%. Податкові зобов'язання з ПДВ за ставкою 0% виникають на дату фактичного вивезення товарів, підтверженого митною декларацією (п.п. «б» п. 187.1, п.п. 195.1.1 ПКУ). А от питання щодо податкового кредиту з ПДВ, відображеного раніше при імпорті, при поверненні товару нерезиденту внаслідок невиконання умов договору досі не врегульовані.

При переміщення товарів у митному режимі імпорт резидент сплачує суму ПДВ на дату оформлення митної декларації (п. 187.8 ПКУ) та включає його до податкового кредиту на дату сплати ПДВ на підставі оформленої відповідно до вимог законодавства митної декларації (п. 198.2 ПКУ). Враховуючи те, що товар був придбаний для використання у господарській діяльності в оподатковуваних ПДВ операціях, то норми ПКУ щодо права на податковий кредит резидентом дотримані повністю (п. 198.3 ПКУ). Відповідно, сума сплаченого ПДВ при імпорті правомірно віднесена до податкового кредиту. При поверненні товару нерезиденту виникає питання чи потрібно коригувати визнаний при імпорті податковий кредит з ПДВ чи залишити його у складі податкового кредиту.

Представники фіскальної служби вважають, що коригування податкового кредиту за «ввізним» ПДВ необхідно здійснювати, оскільки товари повертаються нерезиденту, а отже, не будуть використані платником податків в оподатковуваних операціях у межах господарської діяльності. Така думка наведена у листі ДПСУ від 21.12.2012 р. № 7541/0/61-12/15- 3115 [3].

Проте безліч вітчизняних науковців і експертів не розділяють погляди представників Державної фіскальної служби, які підтверджують, що підстав коригувати податковий кредит з ПДВ немає. Можна з ними погодитись тому, що у п. 201.12 ПКУ передбачено, що при імпорті товарів належним чином оформлена митна декларація є документом, що підтверджує сплату ПДВ і засвідчує право на податковий кредит з ПДВ. При цьому згідно з п. 198.2 ПКУ датою виникнення права на податковий кредит з ПДВ є дата сплати податкового зобов'язання з ПДВ, тобто дата подання митної декларації до митного оформлення. Відповідно не має підстав для коригування податкового кредиту з ПДВ [4].

Згідно з п. 188.1 ПКУ не регламентує базу оподаткування ПДВ при поверненні раніше імпортованих товарів, вивезення товарів, як зазначалося, – це операція (експорту або реекспорту), що обкладається ПДВ за ставкою 0%, а отже є оподатковуваною операцією у межах господарської діяльності. Відповідно, необхідна умова для збереження податкового кредиту дотримується. Таким чином, роз'яснення представників фіскальної служби легко спростувати, а тому раніше відображений податковий кредит за «ввізним» ПДВ у платника податків повинен зберігатися і підстав для його коригування не виникає.

Отже, повернення товарів нерезиденту може здійснюватись в митному режимі експорт чи реекспорт. Здійснивши аналіз митного та податкового законодавства, можна стверджувати, що митний режим реекспорт – більш вигідніший митний режим повернення товарів нерезиденту, тому, що сплачене при імпорті ввізне мито підлягає поверненню. Але водночас щоб вивезти товари в цьому режимі, необхідно виконати усі умови, що передбачені МКУ, зокрема щодо незмінності стану товарів, що вивозяться, та термін їх вивезення не має перевищувати шести місяців. Для мінімізації витрат рекомендуємо імпортерам включати до контракту умову про відшкодування нерезидентом усіх фактичних витрат на повернення товару внаслідок невиконання умов договору, а також передбачати штрафні санкції, сума яких покрила б податкові ризики, зокрема, суму «ввізного» ПДВ. З метою врегулювання неоднозначного трактування норм вітчизняного законодавства з приводу податкового кредиту з ПДВ, відображеного раніше при імпорті, необхідно внести зміни до ПКУ та законодавчо закріпити право імпортера на податковий кредит з ПДВ у разі повернення товару нерезиденту. Це дозволить уникнути в майбутньому штрафних санкцій через неоднозначне трактування.

Література:

1. Державна служба статистики України: офіційний сайт / Статистична інформація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>, вільний.
2. Митний кодекс: Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI (з наступними змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
3. Лист ДПСУ від 21.12.2012 р. № 7541/0/61-12/15-3115 // «Податки та бухгалтерський облік». – 2013. – № 36-37. – С. 17
4. Войтенко Т. ЗЕД: бухгалтерський та податковий облік у подробицях / Т. Войтенко, Н. Курган. – вид. 4-те, перероб. і доп. – Х.: Фактор, 2013. – 448 с.

Лілія Топольницька

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник: к.е.н., доцент Ткачик Ф.П

ДИВЕРСИФІКАЦІЯ СПОСОБІВ ПРОТИДІЇ УХИЛЕННЮ ВІД ОПОДАТКУВАННЯ

Ухилення від сплати податків - це протиправні дії по зменшенню податкових зобов'язань, наслідками яких, у випадку їх виявлення може бути відповідальність за порушення податкового законодавства. За інформацією Державної фіскальної служби України [1], близько 90% підприємств України порушують податкове законодавство. Велика частка цих порушень припадає на ухилення від оподаткування і пов'язана з недосконалістю податкового